

Klima- og miljødepartementet
Oslo, 28.02.2023

Svar til høring om oppdatering av klimalovens klimamål for 2030

Forum for utvikling og miljø (ForUM) takker for muligheten til å sende innspill til oppdateringen av klimalovens klimamål for 2030.

ForUM består av rundt [60 norske organisasjoner](#) og er et religiøst og partipolitisk uavhengig nettverk. Vår visjon er en demokratisk og fredelig verden, basert på rettferdig fordeling, solidaritet, menneskerettigheter og økologisk bæreevne.

Klima- og miljødepartementet foreslår å endre klimaloven, slik at de lovfestede målene er oppdatert og i tråd med Norges oppdaterte klimamål for 2030 under Parisavtalen. Norge meldte i november 2022 inn et oppdatert klimamål for 2030 under Parisavtalen. Klimalovens § 3 foreslås endret slik at det lovfestede klimamålet for 2030 er i tråd med Norges klimamål under Parisavtalen. Det vil si at det lovfestede målet for 2030 blir å redusere utslippene med minst 55 prosent sammenlignet med utslippsnivået i 1990.

ForUM stiller seg positivt til at loven nå endres til å gjelde 55 prosent reduksjon av norske klimagassutslipp fra referanseåret 1990 og innen 2030, slik at den er i overensstemmelse med Norges forsterkede klimamål under Parisavtalen. Vi vil understreke viktigheten av at loven viser til at utforming av klimamålene skal være entydige, transparente og forståelige, også for ikke-eksperter, slik at muligheten for kontroll og oppfølging er tilfredsstillende.

ForUM vil understreke viktigheten av at klimaloven gjøres rettslig bindende, slik at den forplikter staten til å sikre at målet om 55 prosent kutt i klimagassutslipp nås innen 2030. Per i dag mangler loven viktige håndhevings- og sanksjonsmekanismer, noe som gjør loven tannløs og uten juridisk kraft.

I 2022 vedtok FNs generalforsamling resolusjon 48/13 fra FNs menneskerettighetsråd om "The human right to a safe, clean, healthy and sustainable environment". Med generalforsamlingens vedtak anerkjenner FN for første gang at alle, overalt, har rett til å leve i et rent, sunt, og bærekraftig miljø.

Vi minner om at Norge i dag står langt fra å nå målet om 55 prosent kutt. I 2021 var Norges utslippskutt på 4.7 prosent ifølge [Energi og Klima](#) (tall basert på SSB). Dette betyr at det til nå ikke er kuttet i klimagasser i samsvar med nåværende eller tidligere klimalov og at det derfor er viktig at sannsynligheten for å nå 55- prosentmålet i klimaloven styrkes gjennom håndhevings- og sanksjonsmekanismer.

ForUM er fornøyd med at det i regjeringens [Klimastatus og -plan](#) også er lagt inn et karbonbudsjett. I Hurdalsplattformen skriver regjeringen at Norges gjenværende karbonbudsjett skal legge føringer for vurderinger av politiske tiltak og satsinger. For å sikre at dette ikke nok en gang leder til løfter som ikke innfris, mener ForUM at det er nødvendig å etablere en *uavhengig klimakommisjon* som kan føre uavhengig kontroll med om målene etterlevs.

Kvotehandling

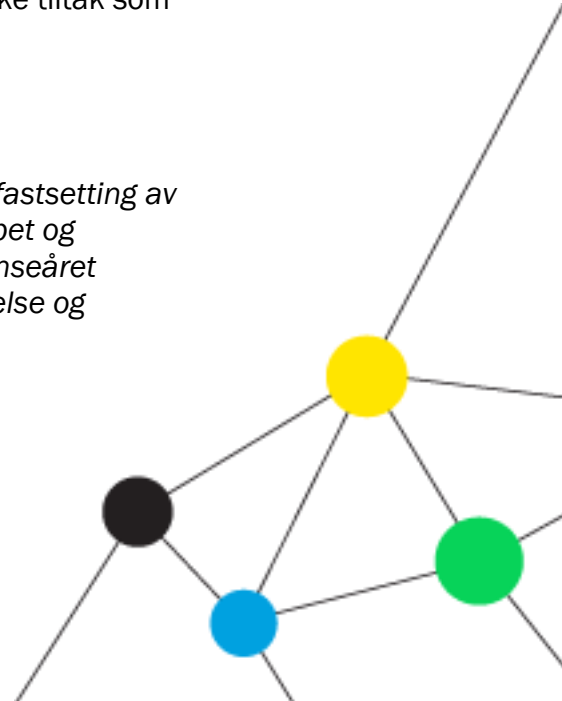
I høringsnotatet står følgende: *“Det tas høyde for bruk av markedssamarbeid under Parisavtalen artikkel 6 utenfor Europa dersom dette er nødvendig utover klimasamarbeidet med EU for å oppfylle det norske målet”.*

ForUM mener det er uheldig at det nå åpnes for markedssamarbeid under Parisavtalens artikkel 6 utenfor Europa. Dette er en endring som bryter med det som står i Hurdalsplattformen om at alle kutt i klimagasser skal tas nasjonalt. I notatet som er meget kort, presiseres ikke omfang eller hva endringen vil innebære. Hvor mye av kuttene i klimagassutslipp som skal tas nasjonalt og hva og hvor mye som vil kunne regnes med gjennom markedssamarbeidet under Parisavtalens artikkel 6, presiseres ikke.

ForUM mener det må komme frem av loven at utslippene skal tas nasjonalt. Regjeringen må gjennom Klimastatus og -plan hvert år legge frem for Stortinget utslippsbaner for alle sektorer, og en oversikt over hvilke tiltak som vil realisere de nødvendige klimakuttene i hver sektor.

Skog- og arealbrukssektoren

I høringsnotatet om klimalov foreslår regjeringen følgende: *“Ved fastsetting av klimamålet for 2030 legges det til grunn at CO2 klimagassutslippet og opptaket fra skog og arealbrukssektoren ikke inkluderes i referanseåret 1990. Men utslipp og opptak fra skog vurderingen av måloppnåelse og arealbrukssektoren som er addisjonelle, regnes med”.*

ForUM vil være tydelige på viktigheten av å regne CO₂-opptak fra skog- og arealbruk til null, slik som i tidligere versjon av klimaloven. Samtidig er opptak fra skog- og arealbruk gjennom naturlig karbonlagring en viktig del av den totale klimaløsningen. Vi er av den oppfatning at opptak og utslipp av CO₂ fra skog og arealbruk og arealbruksendringer må holdes utenfor reduksjonsmålet på 55 prosent, og omfattes av et eget mål for økt naturlig karbonlagring. Dette gjelder også for addisjonelle utslipp og opptak.

ForUM anbefaler derfor sterkt at det legges til et eget mål for økt naturlig karbonlagring i klimaloven, som måles separat fra eksisterende utslippsmål. Dette ville være i tråd med Hurdalsplattsplattformen som sier at regjeringen vil «utarbeide et nasjonalt mål og strategi for å øke den naturlige karbonlagringen i norsk natur». (Side 29).

Det å tillatte addisjonelle utslipp og opptak vil kunne føre til en betydelig svekkelse av den norske reduksjonsforpliktelsen. Hvor mye vil avhenge av utviklingen av EUs regelverk og Norges tolkning av dette. For å unngå en slik svekkelse, mener ForUM at skog og arealbruk må uforbeholdent holdes utenfor reduksjonsmålet på 55 prosent.

Et betydelig naturlig nettoopptak er dessuten allerede lagt til grunn i beregningen av karbonbudsjettene som FNs klimapanel gjør i sin halvannengradersrapport, mens LULUCF tar sikte på at "land use"-sektorene skal gå i netto null. Derfor er det stor fare for dobbelttelling hvis Norge skulle regne med disse i sitt mål for utslippsreduksjoner. Et lager i jord eller særlig stående biomasse vil heller ikke være like sikkert som et fossilt lager, siden skogen for eksempel kan brenne opp, avvirkes, eller rammes av sykdommer.

I Norge er det spesifikke forhold som gjør at skogen vokser og binder mye karbon i stående trær. For hundre år siden var stående masse i trær sterk redusert og skogene i dårlig tilstand etter århundrer med sterk hogst. For å bøte på det ble det igangsatt omfattende skogskulturtiltak, bl.a. treplanting, spesielt etter midten av det 20. århundre. Dagens store tilvekst og karbonbinding i skogens stående masse er et resultat av både tidligere hogst- og skogskulturtiltak. Å ta kreditt for denne karbonfangsten er etisk betenkelig og ville svekke Norges bidrag til Parisavtalen. Det er videre tvilsomt om dagens utslippsregnskap gir et riktig bilde av de samlede utslippene/opptaket fra skogen/arealbruket, siden utviklingen av karboninnholdet i jord og økosystemer er utilstrekkelig kartlagt.

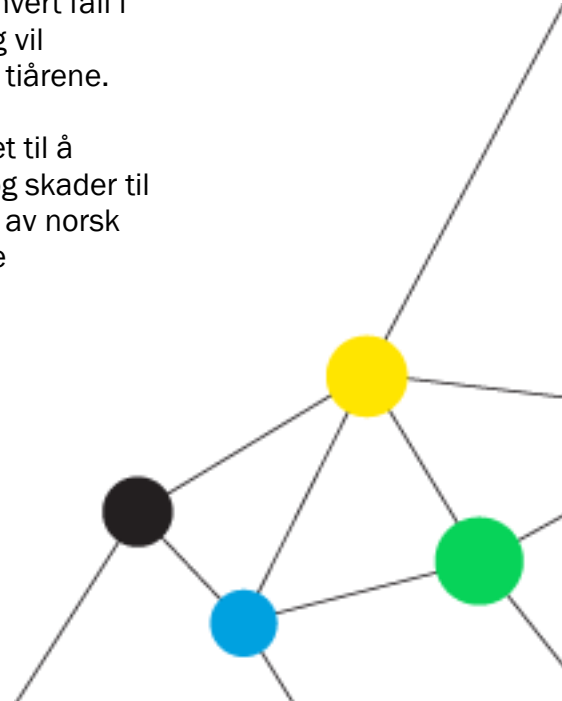
Samtidig er opptak fra skog- og arealbruk gjennom naturlig karbonlagring en viktig del av den totale klimaløsningen. Globalt bindes over halvparten av menneskeskapte klimautslipp opp i naturen hvert år, og Norge har mer enn dobbelt så store naturlige karbonlagre som gjennomsnittet av verdens landområder. (Karbonlagring i norske økosystemer, NINA, 2020). Likevel mangler Norge per i dag både målsettinger og virkemidler for naturlig karbonlagring.

Derfor bør Norge innføre et eget separat mål om å øke naturlig lagring av karbon i klimaloven. Et slikt mål kan nås ved å ta vare på økosystemene med størst potensiale som karbonlager (myr, skog og fjellområder), øke kunnskapen og statistikkgrunlaget for naturlig karbonlagring, både nasjonalt og kommunalt, forsterke lovverket for vern av naturlige karbonlagre, og ved å øke insentivene for tiltak som øker fotosyntesen i jordbruk, skogbruk og havbruk, og som bygger opp karbonlagre i jord.

Presisering om klimafinansiering i lovteksten

Norges ansvar for klimafinansiering til utviklingsland bør presiseres i lovteksten. Dette fordi rike land har en forpliktelse ifølge Parisavtalen til å bidra med omstilling, klimatilpasning og tap og skade i fattigere land. Dette gjelder ikke minst Norge som har spesielt store økonomiske ressurser fra olje- og gassvirksomheten.

Norge har tjent, og tjener seg rik på olje- og gassvirksomhet som gir store mengder klimagassutslipp globalt. Statens årlige inntekter fra olje- og gass inkludert oljefondet (SPU) har økt fra 400-800 milliarder kroner i tidligere år til mellom 1000 og 2000 milliarder kroner de siste årene. Virksomheten gir utslipp på rundt 12 millioner tonn CO₂-ekv i Norge (inkludert havområdene utenfor) og 500 millioner tonn CO₂-ekv ved forbrenning i utlandet. Så lenge Norge opprettholder produksjonen og eksporten vil utslippene, i hvert fall i utlandet, fortsette. Eventuell innfasing av karbonfangst og lagring vil sannsynligvis ikke føre til utslippskutt av betydning de nærmeste tiårene. Utslippene bidrar til fortsatt global oppvarming som igjen gir skadevirkninger. Spesielt utsatt er fattige land med liten kapasitet til å håndtere tap og skade. Settes kostnadene for klimarelatert tap og skader til en relativ moderat verdi på 100 USD/tonn CO₂ fører forbrenning av norsk olje/gass til 50 milliarder USD, eller 500 milliarder kr/år i globale klimaskader.

Skadeverdien omfatter klimarelaterte skader fra i dag og i årene framover diskontert til i dag med en bestemt rentefot. En høy rentefot gir en lavere skadeverdi fordi den vektlegger skaden i fremtiden som mindre. En lav rentefot gir en høyere skadeverdi. [I en artikkel i Nature i 2022](#) angis et intervall fra 44-413 USD/tonn CO2 med en middelvei på 185 USD/tonn (USD 2020)

Parisavtalens mål krever ifølge IPCC, IEA raske utslippskutt hvor energiinvesteringene dreies raskt fra fossil til fornybar energi og energieffektivisering. Dette skjer om enn ikke rask nok i rike land. Bare en femtedel av de globale investeringene i fornybar energi finner sted i fattige land som har to tredjedeler av verdens befolkning. Denne dynamikken vil gi en utvikling med fortsatt økte globale utslipp som igjen forsterker den globale oppvarmingen og øker skadevirkningene. En stadig større andel av fattige lands økonomiske og andre ressurser vil gå med til å dekke skadene og mindre og mindre blir igjen til tilpasning og utslippskutt.

For å unngå dette må klimabistand økes langt utover de 100 milliardene USD/år som rike land har lovet. Norges klimabistand som har ligget på 5-8 milliarder kroner vil selv etter den planlagte fordoblingen være beskjedent både i forhold til statens inntekter 1000-2000 milliarder kroner per år og skadevirkningene på 500 milliarder kroner per år. Norge har derfor økonomiske ressurser og en etisk forpliktelse til å øke klimabistanden kraftig, noe som bør stadfestes i klimaloven.

Loven må være åpen og transparent

Det er særdeles viktig at klimamålet er entydig, transparent og forståelig, også for ikke-eksperter, slik at muligheten for, og sannsynligheten av, kontroll og oppfølging er tilfredsstillende. Klimalovens formålsparagraf sier klart "Loven skal fremme åpenhet og offentlig debatt om status, retning og framdrift i dette arbeidet". Dessverre har reduksjonsmålene vært uklare og kompliserte helt siden 1990. Det er operert med ulike måltall for reduksjon i forhold til 1990, ulike referansebaner, reduksjoner bare i Norge eller også i andre land, uten og med skog. Det å vurdere hvorvidt tiltakene har ført til nedgang i klimagassutslipp har derfor vært utfordrende. Lovens deskriptive del må derfor være tydelig på hva det er gjeldende måltall for utslippsreduksjoner nasjonalt og internasjonalt, samt hva som skal kuttes i henhold til hvilken type samarbeid.

Forum for
utvikling og miljø

